

Дзвоник

№58

Журнал для українських дітей Румунії
Місячник Союзу Українців Румунії. 3 рік видання, січень, 2012 рік

Dzvonuk (Clopotel)

№ 58, 2011 р.

Журнал для українських дітей Румунії.
Заснований у 2007 році.

Над *Dzvonukom* працювали:

Головний редактор: Микола Корсюк

Редактор: Людмила Дорош

Редколегія: Іван Ковач, Михайло Михайлюк, Михайло Трайста, Марія Чубіка.

Адреса редакції:

м. Бухарест, вул. Раду Попеску, 15, с.1
тел.: 021-222-07-29; 021-222-07-37;
телефони/факси: 021-222-07-37

Друкарня:

«S.C. SMART ORGANIZATION S.R.L.»

Adresa redacției:

str. Radu Popescu 15, sect. 1

București, România.

Наша електронна адреса:
redactia.clopotel@gmail.com

Dzvonuk пропонує:

- * казки
- * оповідання
- * вірші
- * загадки
- * дитячу енциклопедію
- * сторінку народознавства
- * пісеньки
- * сторінки-розмальовки
- * рухливі ігри

Dzvonuk завжди радо прислухається до
ваших пропозицій і друкуватиме надіслані
вами спроби!

На обкладинці малюнок Валеттини Котової
«Снігурі»

**Увага! За достовірність надрукованих
матеріалів відповідають їх автори!**

Олександр ОЛЕСЬ

Снігурі

Звідкіль налетіли
Стоголосим табуном
І розсипалися в полі
Над розсипаним зерном.

Заспівали, задзвеніли,
Мов заграли кобзарі...
Де взялась весела зграя,
Жарогрудні снігурі.

Ось вони на сніг упали
І розквітли, як квітки...
На городах мак рожевий
Так заквітчує грядки.

Нагло враз табун крилатий
Небезпечно щось зачув.
Вгору знявся, й дуб гіллястий
В кущ троянди обернувся.

Що хвилина – і, як в казці,
Враз осипались квітками
І за вітром над снігами
Полетіли снігурі.

Анатолій КАМІНЧУК

Годівнички

Я ладнаю годівнички
Для горобчика й синички,
Для малого снігурця
Крихт насиплю і пшонця.
Прилітайте, друзі милі,
Не лякайтесь заметілі!

Михайло ТРАЙСТА

СНІГОВИК І МОРОЗЕНКО

«Сніговик Морквяний ніс
Вгору віника підніс
І питає: «Перехожі,
Чом на мене ви не схожі?»

Оксана Сенатович

Кажуть, що колись давним-давно у Сніговому Царстві, що знаходилось за дев'ятьма льодяними горами і дев'ятьма замерзлими морями, у царя Сніга та цариці Сніжини народився синок – Морозенко.

– Дивіться який біленький та холодненький! – радувалась цариця Сніжина.

– А який жвавенький та розумненький! – хвалив його цар Сніг.

– І височенький і буйненький! – добавляли його бабусі Заметіль та Завірюха.

– Ну і виросте з нього Козаченько-Морозенко! – тішились його дідусі Дуйвітер та Щиплишоки.

А Морозенкові яка хосна з того, коли у всьому Сніговому Царстві, окрім нього, не було жодного хлопчини.

Не мав бідненький з ким товаришувати та погратися, а все самотній та самотній, поки одного дня не зліпив собі зі снігу товариша. Такого біленького та холоденького як і сам, і назвав його Сніговиком.

– Ходи до хати, Морозенку, бо ось як змерз тобі ніс – червоний як морквина! – поклікала його бабуся Завірюха.

А Морозенко прямо в підвал і вже з морквини ніс Сніговику встромлює. А з горішків очі. Далі взяв шарф від бабусі Заметіль, шапку від дідуся Щиплишоки, березеву мітлу від дідуся Дуйвітра, і ось

стоїть собі Сніговик серед царського подвір'я, що й нічного сторожа не треба!

Аж тут серед ночі Зайчик стриб-стриб, а за ним Білочка плиг-плиг, їсти шукають.

– Ой який я голодненький! – плачеться Зайчик.

– І я непогодвана! – скаржиться Білочка. Пожальві їх Сніговик і віддав свого носа Зайчикові, а очі Білочці.

А далі віддав шарф Сороці-Білобоці, яка жалілась, що в неї шия змерзла і болить, премудрій Сові шапку, щоб її Совенята не мерзли в дуплі, а Вороні, старій жоні, мітлу, бо в неї гніздо розвалюється і треба полагодити.

А під ранок до царського подвір'я добра фея Зима прилетіла. Дивиться на Сніговика і питає:

– А де твій ніс та очі?

– Зайчикові і Білочці віддав, бо вони голодні були.

– А де твій шарф?

– Сороці-Білобоці віддав, бо в неї шия боліла.

– А шапка твоя де?

– Сові віддав, щоб її совенята не змерзли.

– Ну, а рука твоя де? – посміхнулась фея.

– Та Вороні, старій жоні, віддав, щоб своє гніздо полагодила

– А собі що залишив?

– Нічого, – відповідає Сніговик.

– Ну, тоді я подарую тобі за твою доброту дитячу любов, щоб тебе любили всі Діти, і щоб ти став їхнім зимовим другом.

І відтоді всі діти люблять Сніговика, тільки що випаде перший сніжок, вони вже ліплять і прикрашають його.

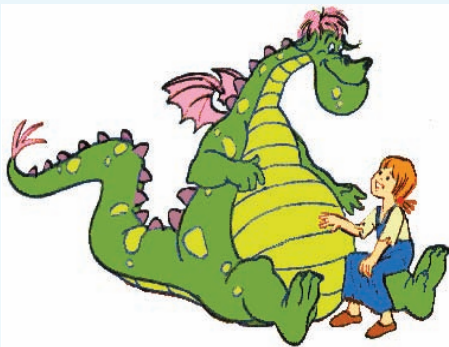
Ірина МОЙСЕЙ

Казка про доброго дракона Звірка і Оленку-красуню

Звірко не знав на кого більше сердитися, на себе чи на Бабу Ягу. Раз на десять років відвідає його, а так допече, що й на століття вистачить. Чого-будь чіпляється. Ось і цього разу прилетіла карга стара і завела: мовляв, який з тебе дракон, ніхто тебе не боїться!.. От як колись було, каже, ще за твого діда змія Горинича, на всі околиці страху було, данину платили, ще й раз на рік дівчину-красуню йому віддавали, а тепер... І так вже його допекла, так довела...

Запалився Звірко, полетів до найближчого села і такий рейвах там учинив, аж самому соромно згадати!.. Схопив старосту села і пригрозив: «Завтра щоб мені все як має бути!» А той витріщився: «Як має бути?» «Як то, як? Ти що казки про драконів не читав? Щоб мені завтра і данина була, і дівчина-красуня, а то...» – ще раз люто заричав і полетів додому. Вдома похвалився подвигами Бабі Язі, довго вислуховував від неї компліменти і полегшено зітхнув, аж коли вона влізла в свою ступу і загуркотіла, засвистіла, надиміла та подалася додому. «Знову років на десять спокою, – думав собі Звірко, спостерігаючи, як Баба Яга чорною крапкою зникає між хмарами. – А що ж там в селі робиться? – захвилювався. – Може, якось минеться. Пошумлять, пошумлять – і забудеться...» А от і не минулося, і не забулося...

Прокинувся Звірко, коли сонце було вже високо, любив поспати. Потягаючись вийшов із печери і... не повірив своїм очам. Перед входом було складено кілька коробок, а до найближчого дерева прив'язане руде дівчисько. Звірко оторопіло витріщився на дівча: «Здуріли люди, вони й справді повірили в мої погрози. А все ця Баба Яга. Вчепилась, як реп'ях: страху нажени, залякай! Ось, долякався...» Руде кирпате дівчисько в свою чергу витріщилось на дракона: «Який великий, як скеля. Тільки чомусь не такий він страшний, як здалось спочатку. І очі в нього добрі. Може, він просто не голодний?»

З одного боку Звіркові стало шкода наляканої дівчинки, з іншого – не хотілось

відступатися від нового іміджу, але виходити з цієї ситуації якось треба було. Одним кігтем зачепив шнур, яким була прив'язана дівчина, наче лезом, перерізав його, взяв зблідле зі страху дівча і посадив на нагрітий сонцем камінь. Почав оглядати. «Чого таке мале й

худе? Чогось кращого не знайшли?» – стараючись виглядати грізним спитав дракон. «Ні», – ледь чутно відповіла. «У вас що там красуні зовсім перевелися? Так... Зараз ти підеш додому і передаш...» «У мене немає дому?» «Як нема, у всіх є дім, сім'я...» «А в мене немає, я – сирота» «Так, так, так, – уже по-справжньому почав сердитися Звірко. – Здається я все зрозумів, того тебе й відправили до мене, не було кому заступитись, так?» «Не було...» – схлипнуло дівча. «Ну гаразд, гаразд, не починай тут нюні розпускати... Краще скажи, як звати?» «Оленкою». Звірко замислився, хвильку-другу в ньому боролися якісь думки, і врешті вирішив: «Ну що ж, Оленко, виходить, що ти моя полонянка. Не планував я цього, та що тепер робити. Поки що залишишся жити в мене, а там побачимо...».

(Далі буде)

Олена ПЛАВЕНЧУК

Снігурі в саду

У саду зимовому –
Білий дим.
На гілках ліхтарики –
Блим та блим.
Ой, яке ж то
Видиво чарівне –
У пташинок
Пір'ячко вогняне!

Наталя ЗАБІЛА

Січень

Подивись: з початку року
На землі лежать сніги.
Скрізь, куди сягає око, –
Кучугури навкруги.

Вітер снігом б'є в обличчя,
Засипає снігом дах.
І ведуть між себе січу
Хуртовини у степах.

Звір в цю січу попадеться, –
Геть тікає ледь живий.
І по праву Січнем зветься
Місяць перший, зимовий.

Та стрічають Перше січня
Дуже радо малюки;
Скрізь веселі, новорічні
Зеленіють ялинки.

Сяють вогники зірчасті,
Й ми бажаємо для всіх
У житті – нового щастя,
В праці – успіхів нових!

Петро КОРОЛЬ

Віхола

Неспокійна віхола у село
приїхала.
По дорозі посріблила
Звірам брови, птахам крила.
В двері стукає і в шибку
Срібним перснем швидко-
швидко:
– Відчиняйте двері, люди,
Танцювати з вами буду.

Вадим СКОМАРОВСЬКИЙ

Морозенко

Височенько чи близенько,
В кожушку чи в шубі –
Умостився Морозенко
На столітнім дубі.
Раз дихнув – і облетіли
Жолуді доспілі.

Ще дихнув – і задзвеніли
Віти посивілі.
Потім дмухав без угаву
І з гори, і з долу,
Шарпав крону кучеряву
Зовсім охолону.
Після хуги снігової
Голо в лісі й в лузі.
Тільки дуб стоїть, як воїн,
В листяній кольчuzі.

Михайло КОЦЮБИНСЬКИЙ

ЯЛИНКА

Скорочено

Був святий вечір. У хаті в Якима готувалися до свята. Лише сам Яким сидів невеселий. Старший син Василько розмірковував: чи це через те, що нездужає, чи через нестачу грошей, щоб викупити від шевця мамині чоботи. Раптом у хату зайшов чоловік. Він шукав для пана ялинку. Батько подумав та й домовився продати ту, що росла під їх будинком за три карбованці.

На блакитні очі в білявого Василька набігли сльози. Йому жаль стало зеленої стрункої ялинки, що одна звеселяла зимою садок. Батько глянув на сина. Василько замовк, прочитавши в тому погляді невимовний смуток. Ялинку мав відвезти хлопець, бо батько нездужав.

Василько з батьком підійшли до ялинки. їм обом жаль стало молодого деревця. Струнке, зелене, веселе, воно маяло

гілочками, наче раділо гостям... Яким вдарив по стовбуру. Ялинка затремтіла від низу до вершечка, наче злякалася несподіваного лиха, і кілька зелених глиць упало на сніг... Яким рубав, а ялинка тремтіла, наче в пропасниці. Василькові здавалось, що вона от-от застогне. Коли вона впала, батько потяг ялинку, а її вершечок волікся й лишав довгу, мов стежечка, смужку. Хлопчик глянув на свіжий пеньок, і дві сльозинки скотились йому по щічках. Він нагорнув снігу, і пеньок зник.

Василько поїхав у місто. Вирядивши Василька, Яким легенько зітхнув; він продав ялинку за добрі гроші, а грошей було притьмом треба: треба було і чобіт жінці, треба було і на Новий рік дещо купити... Якимові трохи жаль стало Василька, що так любив ту ялинку. Та що вдієш, коли біда: ні в віщо вдягнутися, нічого й кусати...

Мати Василька поралась коло печі, хапаючись, щоб устигти на пору з вечерею.

Ніхто не постеріг, що надворі ішов сніг.

Аж дівчатка, бавлячися під вікном, радісно скрикнули:

– Сніжок! Сніжок! Пустіть нас, мамо, надвір! Олена та Яким разом глянули в вікно.

– Ой лишенько! Як той бідний Василько прибіється додому в таку негоду! – скрикнула Олена.

Вітер дужчав. Насунули снігові

хмари і оповили небо. Сонце сховалось. Василько в'їхав у ліс. Піднявся холодний вітер, мокрий сніг бив у лице, заліплював очі, налазив за комір. Хлопчик насунув шапку на очі й не помітив, як коні звернули з дороги.

Раптом сани вдарилися в горбик, зламались, і Василько помітив, що він заблукав. Сівши на коней, він повернув назад, почав шукати дорогу, але ще дужче заблукав. У лісі зовсім стемніло. Було холодно й страшно. Вила хуртовина, крутив сніг, а хлопчикові згадалась тепла хата й святковий вечір. Він навіть побачив ту хату, підбіг, але то блимав куц, обсіпаний снігом. Здорові дуби стояли навколо, як страховиська. Здавалось, що то мерці стоять навколо й простягають руки. Гілка зачепила й збила шапку. «А-у-у!» – почулося з різних боків. Василько згадав про вовків і похолов. У нестямі він погнав коней і виїхав на узлісся на дорогу. Поряд було село, але навздогінці бігли вовки, вигнувши сірі хребти.

А Яким з дружиною, побачивши таку погоду, занепокоїлись. Олена, мати Василькова, заголосила й заплакала. Яким все виходив на подвір'я і прислухався. А вранці, позичивши коней, вони поїхали шукати Василька. Весело рипіли сани по снігу, весело бігли коні, хоч дорога була трохи збита. Та не весело було на серці в Якіма й Олени. Побачивши сани, жінка запричитала, похилив голову батько. Враз щось під'їхало. Це був братів наймит. Він розказав страшну пригоду й те, що Василько живий і вже дома. А сюди наймит приїхав за ялинкою, щоб відвезти її в місто.

З радості плакали Яким та Олена, обіймаючи сина, а він розповідав їм про свої пригоди.

Віктор ДЗЮБА

Український алфавіт

*Україна – це єдина
Наша рідна Батьківщина.
Тож вивчаймо, діти, мову
Веселкову, барвінкову.*

Я

Якір, яблуко, ягня.
Перша літера в них – Я.
Але гарно знають діти:
Я – остання в алфавіті.

Ь

Знак пом'якшення.
Цей знак
Не читається ніяк.
З ним, наприклад, кажем: галь-ка,
А без нього твердо: гал-ка.

*Пригадаймо знову, діти:
Скільки літер в алфавіті?
І всі разом скажем так:
ТРИДЦЯТЬ ДВІ
ТА М'ЯКИЙ ЗНАК.
Окрім цього ще відомо,
Що є крапка(.) і є кома(,).*

Людмила ДОРОШ

Незвичайний пульт*

У Юрка велика родина: він з батьками та двома молодшими сестричками переїхав жити у великий просторий будинок разом з дідусем і бабусею. Вони вже старенькі і самим впоратися їм не під силу.

Увечері, коли батьки повертаються з роботи, всі вони збираються у вітальні, обговорюють свіжі новини, дивляться разом телевізор. А який же гарний телевізор купив тато для нової хати! Новий-новісінький, великий, а зображення такі чіткі та реальні, що тобі здається, ніби ти сам плаваєш у тому синьому морі, серед акул та синіх китів. Одна тільки біда: пульт для телевізора один і ніколи не дістається йому, Юркові. Мама й бабуся обирають подивитися якийсь фільм чи передачу про здоров'я, дідусь із татком – футбол, новини й політику. А йому та його двом маленьким сестричкам взагалі не дозволяють довго сидіти перед телевізором. «Краще піди прочитай якусь цікаву книжку чи біжи надвір з хлопцями поганяти м'яча» – каже мама, коли знаходить його на дивані перед телевізором з пультом у руці.

«Яка несправедливість, – шепоче йому не раз внутрішній голос, – я ж їхня дитина, і я маю певні права. І до моїх бажань треба прислухатися». Але сказати це вголос не наслідуювався.

Ось і вчора: по каналу з мультфільмами мали показувати новий мультиплікаційний фільм з роботами, але мама відслала його робити домашні завдання.

– А як же мультфільм? – розчаровано запитав Юрчик.

– Мультфільм нікуди не дінеться, подивися іншим разом. А от школа чекати не буде, і контрольна з математики не чекає.

На другий день Юрко швиденько повертався зі школи, щоб до приходу батьків хоч на недовгий час стати володарем бажаного пульта. Аж дивиться – на розі вулиці стоїть якась старенька бабуся і дуже пильно дивиться на нього.

Юрко якось зняковів, не розуміючи, чому вона так дивиться на нього.

– Добрий день, – врешті-решт оговтався він, – може, вам допомогти перейти дорогу?

– Дякую, Юрку, не відмовлюся, – усмінулася бабуся.

– А звідки ви знаєте моє ім'я? – здивувався хлопчина. – Чи, може, ви мене знаєте?

– Мені здається, що знаю, – якось незрозуміло і загадково відповіла бабуся і простягнула йому руку.

Юрко перевіряв стареньку бабуся на той бік вулиці і хотів був уже прощатися з нею, як вона простягнула йому якийсь темний продовгуватий предмет.

– Що це? – не зрозумів спочатку Юрко, беручи його в руки, але потім усвідомив, що то був пульт для телевізора. – А це навіщо, що мені з ним робити?

Бабуся спочатку вагалася, але потім сказала:

– Я чомусь думаю, що це для тебе найкращий подарунок, – відповіла бабуся.

Юрко взяв пульт в руки і замислено зробив кілька кроків. Раптом він вирішив віддати той пульт, обернувся бігти за бабусею, але... бабусі не було, вона немов під землю провалилася.

«Дивина та й годі, – подумав Юрко, – і що я тепер робитиму з цим пультом?»

Пульт для телевізора – no rum. telecomanda.*

(Далі буде)

СКОРОМОВКИ

*Вередували вереднички,
Що не зварили вареничків.
Не вередуйте, вередниченьки,
Ось поваряться варениченьки.*

*Сидить Прокоп - кипить окроп,
Пішов Прокоп - кипить окроп.
Як при Прокопові кипів окроп,
Так і без Прокопа кипить окроп.*

*Кіт котові каже: «Коте,
до комори кадуб вкотили.
В кадуб вкинеш капустину,
Кілька китичок калини».*

*У долині жив удав.
Удавав, що він все знав.
Удавав, що все умів.
У траві хвостом вертів.*

*Будували дім бобри,
Замість дому дві діри.
Видра вдерлася у дім,
Буде жити видра в нім.*

*Тетерук проха тетерку:
– Кидай просо, бери терку.
А тетерка: – Не хитри!
Сам бруньки на терці три!
– Та я стер, тетерко, три,
Та ще тричі по три, тепер ти потри.*

Петро ЧУБІКА

Андрійкова корова

Андрійко часто їздив до своєї бабусі в село. У неї була корова. Коли бабуся йшла доїти корову, з нею йшов і Андрійко. Бабуся доїла, а він кормив, годував корову травичкою.

Бабуся проціджувала молоко крізь білий чистий рушничок, щоб не протекло жодної поршинки, а опісля наливала йому свіжого тепленького молока. Хлопчик дуже любив пити таке молоко. Подумав собі Андрійко, що і він хотів би мати корову.

Одного ранку він пішов по гриби, аж бачить: під кущем зайчик. Потихеньку-потихеньку приблизився і спіймав зайчика. Приніс його додому, пестив і годував травою, конюшиною, листками капусти, морквою, яблуками, та ще й ділився свіжим солодким молочком за кожним доїнням бабусиної корови.

Зайчик виріс гарний, великий і присвоївся, немов домашній. Що ж, подумав Андрійко: «Понесу зайчика на базар і куплю ягня, а воно виросте, стане вівцею і приведе ягнятка, от і буде і вівця, і ягня».

Так і зробив.

Подумав собі продати вівцю і ягня та купити телятко, і це йому вдалося.

Радів Андрійко, доглядав-випасав теля на бабусиному горі, а зимою кормив отавою і добрим сіном, і вже через кілька років у Андрійка була своя корова.

Бабуся доїла корову свого внука, а опісля навчила і його самого.

Марія ЧУБІКА

На святвечір

Денис і Рома – братики. Вони живуть у місті. Тепер у них зимові канікули і вони приїхали до бабусі і дідуся в село.

Дідусь вчить їх колядувати. Вже кілька років підряд хлопці ходять колядувати до старенької одинокої тітки, яка живе на окраїні села.

Цьогорічний Святвечір виявився хмурий, бо сріблястий тонкий шар снігу, який випав у переддень свят, скоро розтанув і тепер вулиці села були в чорних калюжах.

Мати радила їм сидіти вдома. Але хіба їх втримаєш у хаті?

Та де там – випурхнули з хати із гарно оздобленою зіздою, як горобці з гнізда.

По дорозі взяли і своїх добрих друзів братів Василька, Оксанку та Клавдія і подалися до знайомої тітки.

– Приймете, чесні г'азди, Йсус Христову колядку з'явити? – гукнули, немов задзвеніли дзвіночками.

– Приймемо, приймемо, – почули і побачили тітку, яка відкрила навстіж вхідні двері і запросила їх до хати.

– Христос Рожадеться! – привіталися хлопці.

– Славіте його! – мовила тітка.

Брати Денис і Рома колядували «Вселенная, веселися», а їхні друзі «У Віфлеємі гарна новина».

Тітка обдарувала їх грішми і цукерками та запросила на вечерю.

На столі, накритому білою скатертиною, стояли запашні страви, а посередині горіла свічка.

Навколо свічки дванадцять тарілок із пісними стравами: гриби із часником, гриби із соусом, смажена капуста, горох у соусі, пшеничні палички в мелених горіхах, овочевий салат, фруктовий салат, смажена риба, оселедці, голубці із грибами, компот із сушених слив та кутя.

– Це для того, щоб Бог благословив і вродилися всі овочі, фрукти і зернові, – сказала тітка.

Для хлопців найбільше цікавою була кутя, бо їхні мами не робили їм.

Тітка пояснила їм, як робиться кутя. Діти подякували, побажали старенькій щасливих свят і пішли далі колядувати, а тітка неначе скинувши із плечей важкий тягар, жваво відпровадила їх до воріт і вже не відчувала себе такою самотною на окраїні села у цей Благословенний Різдвяний вечір.

Народні прикмети про січень

o Якщо січень холодний, то липень – сухий і спекотний; грибів не ждять до осені.

o У січні – березень, то бійся в березні січня.

o Якщо торішній січень був теплий, то нинішній буде холодний.

o Якщо січень сухий, морозяний, то буде сухе спекотне літо.

o Неодмінно заморозить, якщо: дим з димаря в'ється стовпом; ранкова зоря дуже яскрава; зірки в нічному небі надмірно поблискують і виразно простежується Чумацький шлях.

o У вечері в ясну погоду дроти виграють, наче струни, – на негоду.

o Ясної днини високо летять проти вітру ворони – за добу-дві вітер із снігом.

o Якщо ясного дня з'являється лапаний

та голкастий іній – чекай різкого похолодання і хуртовини; якщо вночі був іній – сніг удень не йтиме.

o Взимку ліс без вітру шумить – бути хуртовині.

o Пес на снігу згортається калачиком – на мороз, а витягується, розкидає лапи – на відлигу.

o По зимі літо йде: якщо раптом випаде дощ, то такого ж дня влітку сипоне градом, а коли мороз, то буде спека.

o Якщо січень мокрий та з відлигами – жди холодного літа.

o З'являються коло сонця чи місяця райдужні кола – в найближчу добу погода погіршиться.

o Снігур заспівав – на хуртовину.

Всеволод НЕСТАЙКО

Пригоди їжачка Колька Колючка та його вірного друга й однокласника зайчика Косі Вуханя

Жив на світі їжачок Колько Колючка. І жив на світі зайчик Кося Вухань. Гарні були хлопці, але боягузи страшенні. Всього на світі боялися. Боялися темряви і боялися сонця. Боялися блискавки і боялися грому. Боялися вітру і боялися дощу. Навіть тіні власної боялися.

А найдужче боялися хуліганів.

То прибіжить Колько Колючка до мами-їжачихи:

– Ой мамо, мамо! До нас у двір хулігани вдерлися!

Вийде мама-їжачиха на ганок, – а у дворі дві маленькі жабки стрибають.

То Кося Вухань прибіжить до мами-зайчихи:

– Ой мамо, мамо! За мною хуліган женеться!

Мама-зайчиха визирне у віконце, – а там метелик літає.

Ну що ж ти з цими страхополохами зробиш!..

І вмовляли їх батьки, і соромили, і сварили – нічого не допомагало. Так і жили їжачок Колько Колючка та зайчик Кося Вухань боягузами. За мамині спідниці ховалися та звідти на білий світ з острахом позирали. Всі лісові діти бавляться, пісень веселих співають, а вони сидять за маминими спідницями і тремтять. Навіть один з одним не гралися, хоч і жили по сусідству.

Та ось ясного сонячного ранку зустрілися біля перелазу мама-зайчиха з мамою-їжачихою.

– Здрастуйте, тітонько Ву-

хань, – сказала мама-їжачиха.

– Ви чули новину? На Великій Галявині відкривається спеціалізована лісова музична школа з ведмежою мовою викладання. Борсучиха вже записала туди свого Бору.

– Ах, що ви кажете, кумасю Колючко! – сплеснула мама-зайчиха лапами. – Спеціалізована музична школа! Та ще з ведмежою мовою викладання! Побіжу чоловікові скажу.

Тато-заєць сидів на ганку і читав «Лісову газету».

– Гм, – сказав він, почувши новину. – Спеціалізована музична школа? З ведмежою мовою викладання? Це інтересно. Треба й нашого страхополоха записати. Може, хоч школа допоможе його у звірі вивести. А то ж тіні власної боїться.

Зайченя Кося, що тремтіло тут же біля ганку і все чуло, здригнулося й заскиглило:

– Ой!.. Я не хочу-у!.. Я боюсь...

– Тебе ніхто не питає! – суворо сказав тато-заєць. – Запишемо – й ходитимеш.

– Ну що ти, синку, – лагідно сказала мама-зайчиха. – Всі ж діти ходитимуть. Не бійся.

– Ой, і нащо мені ота спеціалізована музична школа! – ридав Кося Вухань; – Та ще й з ведмежою мовою викладання! Ой, я нещасний! Горе мені з вами і з вашою школою!..

– Мовчи, синку! Мовчи, дурненький! – сказала мама-зайчиха.

– Нічого ти не розумієш. Усі зараз оддають своїх дітей у спеціалізовані школи.

Колько Колючка теж ридав у себе вдома. І його мама-їжачиха казала, що він дурненький і нічого не розуміє і що без знання іноземних мов нікуди зараз не поткнешся.

Заперечувати щось було неможливо.

Наступного дня уранці Кося Вухань та Колько Колючка узяли в лапи портфелики, букети лісових квітів і почеберяли на Велику Галявину.

Безхвоста

Грецька народна казка

Були собі чоловік і жінка. Жили вони в достатку. Але до їхнього курника внадилася лисиця. Чоловік і жінка не знали, що їм робити. Що тільки вони не придумували, як не старались, але лисицю зловити не вдавалося.

Якось чоловік пішов орати город, коли бачить – гадюка повзе. Він поклав її в пазуху, дав хліба. Наїлася гадюка, пригрілася і вже хотіла вкусити чоловіка. Але він схопив її за голову, сильно здавив і каже:

– Ах ти гадина, я тобі добра бажаю, а ти он як!

– І я хотіла тобі добра, – відказала гадюка.

Саме тоді вони побачили вола.

– Давай його спитаємо, хто з нас правий! – вигукнув чоловік і мовив до вола: – Розсуди нас. Я знайшов на городі гадюку, нагодував її, а вона хотіла мене погубити.

– І добре зробила б, – каже віл. – Ось ми вас годуємо своєю працею, а коли старіємо, ви нас ріжете.

– Ну, ходи здоровий... – розгубився чоловік. Тільки віл пішов, коли звідкись узялася отара овець.

– Спитай ще у них, – попросила гадюка, – вони тобі скажуть, хто з нас правий.

Чоловік до овець:

– Я знайшов на городі гадюку, нагодував її, а вона хотіла мене погубити.

– І правильно зробила б, – відповіли вілці. – Ми вам даємо молоко, вовну, а ви нас ріжете.

– Ну, хто з нас правий? – зраділа гадюка. Незабаром з'явилася лисиця.

– Спитаймо ще її, – каже гадюка.

Перш ніж почути лисичину думку, чоловік шепнув їй на вухо, що віддасть квочку з курчатами, як вона визнає його правоту.

– Гадюка неправа, – вислухавши їх, мовила лисиця. – І до чоловіка: – Викинь її, а то, чого доброго, ще вкусить тебе.

Чоловік викинув гадюку і поплентався додому.

– Увечері я прийду по квочку й курчат! – крикнула лисиця.

– Приходь, – відповів чоловік. – А ти знаєш дорогу до мене?

– Знаю!

Повернувшись додому, чоловік сказав жінці:

– Злови квочку й курчат, я обіцяв віддати їх лисиці.

– Гаразд, – відповіла та, а сама подумала:

«Скільки та клята лисиця курей у нас покрала, і все їй мало! Тепер ще й квочку з курчатами давай!»

Жінка вкинула в мішок не квочку з курчатами, а собаку з цуценятами й стала чекати на лисицю. Та не забарилася.

– Добрий вечір! А де моя квочка? – спитала вона.

– Ось мішок, а в ньому квочка й курчата. Смачного тобі, лисичко! Лисиця схопила мішок і побігла до своєї нори. Розв'язала мішок, а звідти як вискочить собака, а слідом – цуценята!

На щастя, лисиці вдалося втекти. Тільки хвіст залишився в зубах у собаки. Безхвоста лисиця так дременула, що більше в тих місцях її не бачили.

ЗАДАКИ

Є в нашій домі дивний дім:
Зима гостює завжди в нім.
Та я охоче в домі тім
Все бережу – що п'ю і їм.

(Холодильник)

Жовтогруді щибетушки
Мають чорні капелюшки,
Сірі лапки, білі щічки,
Називаються ...

(Синиці)

Кравець поглянув у вікно:
– Навколо біле полотно. –
А пасічник:
– То бджоли білі
Перепочити роєм сіли. –
Івасик до дядьків підбіг:
– То уночі в нас випав...

(Сніг)

У червонім фартушку
Птах стрибає по сніжку
І розпитує синичку
Про найближчу годівничку.

(Синиця)

Вдалині посеред ночі
Засвітилися хижі очі.
Від його пісень у звірів
Морозець біжить по шкірі.

(Вовк)

І граємося, і вчилися!

Зимова пригода тварин

(Елементарні поняття про рід іменників)

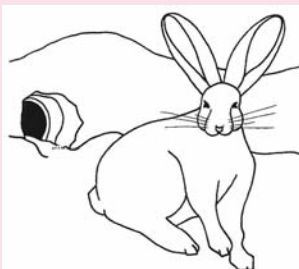
1. Уважно прочитайте (прослухайте) наступне оповіданнячко:

Пізною осінню тварини поховалися Perezимувати у свої житла. Уже минуло відтоді більше як місяць. Настала зима. Замерзли озера і річки. Почорніли дерева. Тільки сосни та ялинки зеленіють. Одного дня пригріло сонечко, трохи потеплішало, і тваринам здавалося, що йде весна.

Зрадівши, вони повиходили із своїх хатинок. Але раптом захмарилось, з неба став падати лапаний сніг. Тварини стривожилися, не знаючи, як пошвидше потрапити у свої домівки.

Бурий ведмідь прокинувся у своєму барлозі з печери і ліг проти сонця.

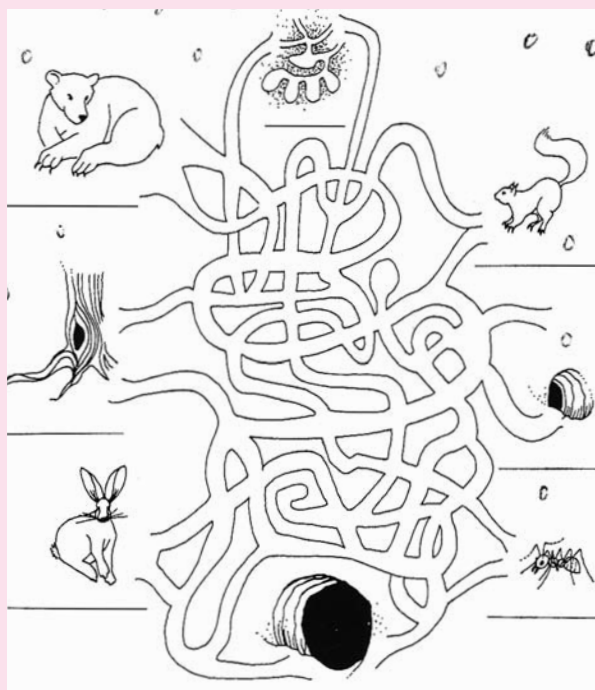
І заєць вийшов надвір зі своєї хатки-нори, не вірячи, що так швидко прийшла зима.

З дупла дерева вистрибнула білка, але зупинилась на гілці, бо ж дерево без листя – значить, ще не весна, – гадає собі.

Мурашки почали вилізати зі своїх хатин-мурашників.

Розмалюйте тварин і допоможіть їм знайти дорогу додому.

2. Запам'ятайте слова *білка*, *заєць*, *ведмідь* – це іменники, бо вони є назвами тварин, а слова *річка*, *мурашник*, *дупло* – теж іменники, бо іменують чи називають предмети.

Іменники поділяються на три роди: *чоловічий*, *жіночий* і *середній*.

1) До іменників чоловічого роду належать слова, які закінчуються на приголосний звук або на *-а* (листоноша), *-я* (суддя), *-о* (батько), до яких можна вживати слово *той*.

2) До іменників жіночого роду належать слова, які закінчуються на голосний звук *-а*, *-я* (соня), або приголосний звук, до якого можна вживати слово *та* (та ніч, та сіль).

3) До іменників середнього роду належать слова, які закінчуються на голосні звуки *-о*, *-е* (море), або на *-я*, до яких можна вживати слово *те* (те ягня).

3. Зорганізуйте мовну гру. Намалюйте на окремих картках по одній тварині чи предмету. Поділіться на три групи. Керівник каже кожній групі: Покажіть малюнки з твариною (предметом) чоловічого роду (потім жіночого та середнього). Діти показують по групах. Виграє та група, яка зробить найменше помилок.

4. Назвіть слова-назви тварин та предметів, які є у вас вдома. Вкажіть рід кожного з них.

Подав І. Ребошанка

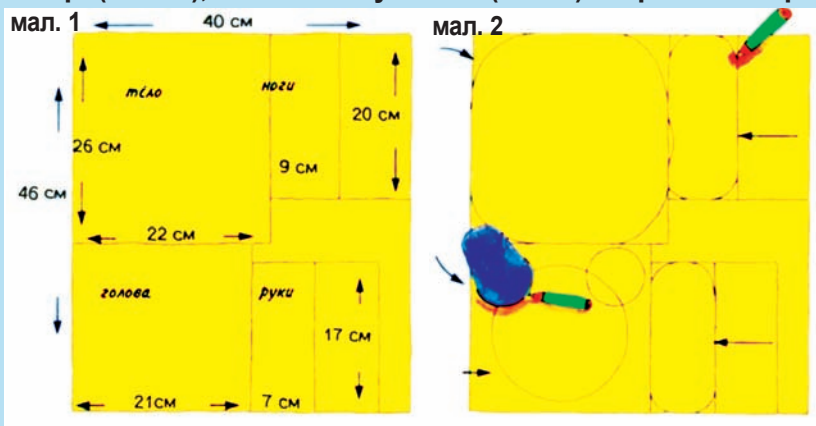

Зроби власними руками!

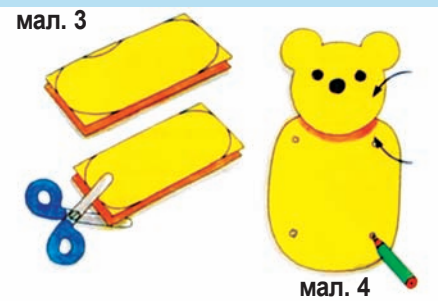
Ведмедик, який вміє підстрибувати

Вам потрібні: аркуш жовтого цупкого паперу 40x46 см, олівець, лінійка, блюдце, склянка, клей, 2 маленьких і 1 великий чорний гудзик-кнопка, 4 кнопки для папок, тонка мотузка, чорний фломастер, пензлик, коричнева та червона фарба.

1. Користуючись олівцем і лінійкою, виміряйте і намалуйте прямокутники на жовтому папері (мал. 1), а потім силует тіла (мал.2). Виріжте всі прямокутники, силует голови та тіла.

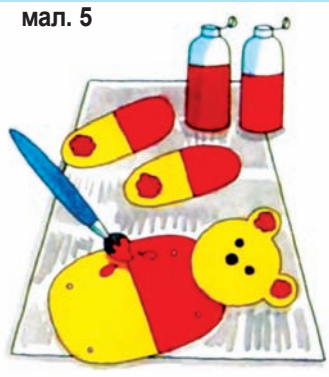
2. Покладіть прямокутник із силуетом ноги на чистий прямокутник такого ж розміру і виріжте зразу ж дві ноги. Те ж саме зро-

біть з лапами (мал.3).

3. Приклейте голову та гудзики. Кінцівкою олівця проткніть у тілі 4 дірочки (мал.4).

4. Розмалуйте лапи та внутрішню частину вух коричневи-ми фарбами, а на тілі намалуйте червону футболку (мал.5).

5. Відступивши 1 см від країв, проткніть дірку в кожній лапі та нозі. Відступивши ще 1,5 см, проткніть другу дірку (мал.6).

6. Через верхні дірки рук та ніг протягніть і зав'яжіть мотузку. Третій шматок мотузки прив'яжіть до перших двох. Залиште звисати довгий кінець (мал.7).

7. Закріпіть руки й ноги кнопками для папок. Кнопки повинні триматися вільно, щоб руки і ноги могли рухатися.

8. Намалуйте фломастером рот, на футболці напишіть привітання. Причепіть ведмедика до входних дверей або в інше місце. Коли захочете здивувати чи порадувати когось, потягніть мотузку – ведмедик підстрибне!

Переклад Людмили Дорош,

Сторінка народознавства

ЙОРДАНЬ

Різдвяні святки тривають аж до свята Водохрещі, або Ордані, Йордана (19 січня). Весь цей час від Різдва до Водохрещ нічого не можна було робити, лише ходити в гості, а жінкам дозволялось тільки готуватись до прядіння коноплі — мички микати.

Ніч під Водохреща була сповнена всяких чудес. Худоба, згідно з народним повір'ям, розмовляє між собою. Але той, хто підслухав би цю розмову, мусив би померти. Чарівною стає і вода в криницях чи потоках. Ось чому колись старші члени родини не спали в ту ніч. Як тільки проспівали опівночі півні, вони бігли до потоку чи річки набрати цілющої води. За народним повір'ям, той, хто буде першим і замість води набере вина, відразу після смерті потрапить на небо. Набрану опівночі воду зберігали за образами на випадок поранення або тяжкої недуги.

Слово Ордань виникло у найдавніші часи і означало, певне, надання воді сонячної сили. У язичницькі часи святкувалось як народження богині води Дани. Від давніх звичаїв слов'ян збереглося особливе ставлення до води у цей день. За традицією, на Йордань вирубувався з криги хрест, фарбувався у червоний колір буряковим соком, прикрашався гілками сосен, ялин чи смерек, прибирався сухими квітами. Потім священик освячував воду в ополонках або в криницях. Ця вода — особлива, її використовували не лише для лікування хвороб, а й для різноманітних магичних обрядів. Після освяти воду несли

додому, батько, як найстарший, окроплював цією водою хату і все господарство. Хлопці на Водохреще мали почесне і важливе завдання — вони малювали хрести на хатах, парканах, хлівах. Ці хрести витирати не можна було і, якщо не змивали їх дощі, вони зберігались до нових Водохрещ.

Цього дня старші ходили один до одного в гості, пригощались голодною кутею, пирогами та іншими стравами. Молодь збиралась на забави: найсміливіші парубки купались в ополонках, інші катались на санчатах, що ковзали по кругу на льоду, дівчата співали йорданські колядки:

*Рано-вранці на Йордані
Дали йому ім'я Йосип,
Рано-вранці на Йордані
Мати Божя незлюбила,
Од престолу одступила.
Рано-вранці на Йордані
Дали йому ім'я Петро,
Рано-вранці на Йордані
Мати Божя незлюбила,
Од престолу одступила.
Рано-вранці на Йордані
Дали йому ім'я Ісус,
Рано-вранці на Йордані.
Мати Божя це злюбила,
До престолу приступила,
Рано-вранці на Йордані.*

Після Водохреща починалось послаблення морозів, оскільки минала половина зими. За три дні після свят жінки починали прясти, ткати, шити, а чоловіки домолочували залишки хліба в клунях.

Забави зі сніжками

Пісня-гра

Слова В.Паронової
Жваво

Музика Н.Вересокіної

Діти діляться на дві команди, стають у дві шеренги одна навпроти одної у протилежних кінцях зали. У кожної дитини в руках по 2 снігові кульки. Співають:

У руках біленькі сніжки,
З них ми викладемо доріжки.
Ти не спи і не зівай,
А рівненько викладай.

Діти кладуть кульки біля ніг на рівній відстані, щоб вийшла загальна красива доріжка, визначається краща команда. Діти беруть сніжки в руки, співають:

Раз, два, три, не зівай,
Швидше коло викладай!

Кожна команда утворює коло зі сніжок, викладають коло у середині; визначається краща команда.

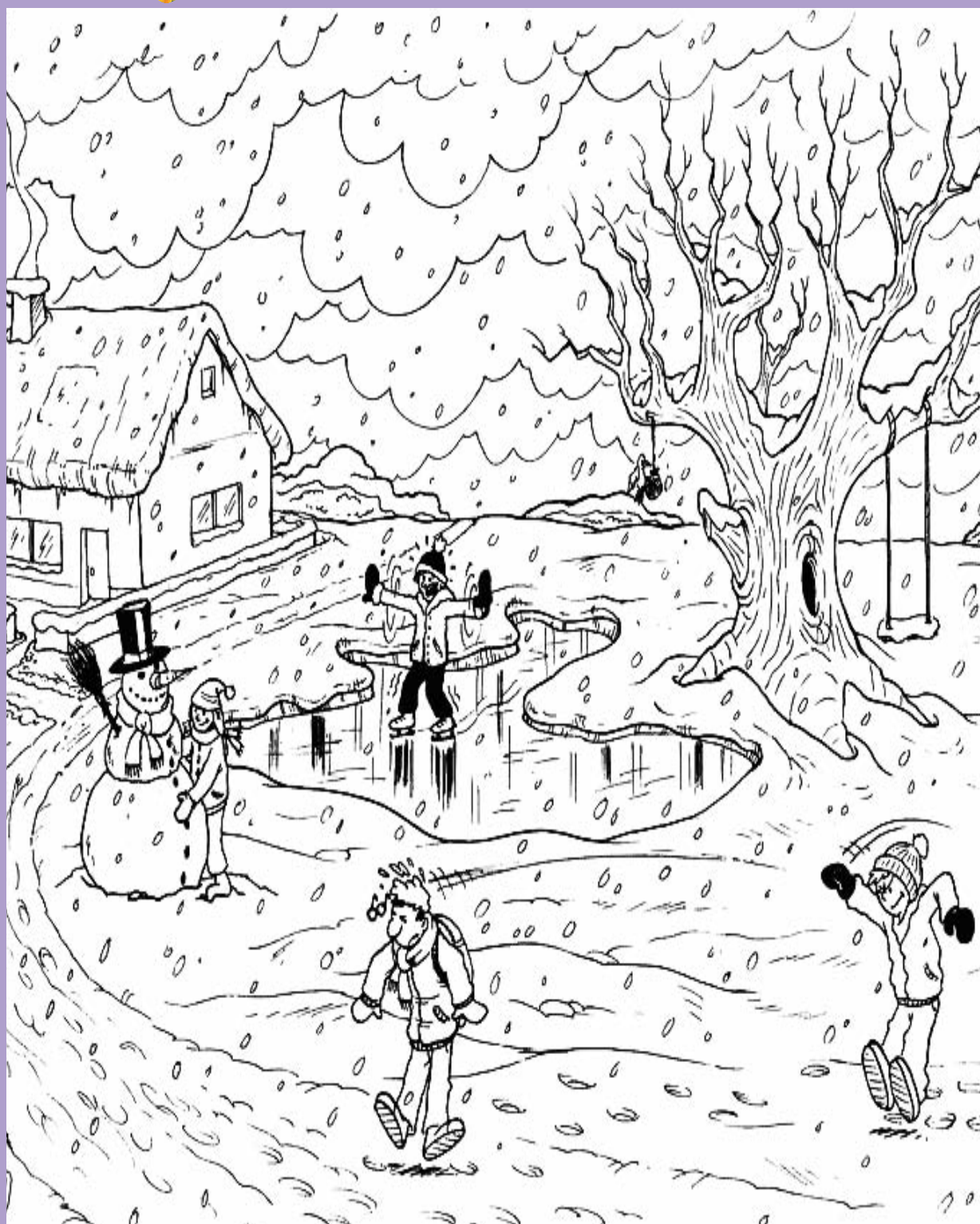
Діти співають, взявшись за руки, біжать зовні викладеного кульками кола.

Побіліло все довкола,
Ми зробили сніжне коло.
Швидко бігай, не зівай,
Сніжних кульок не чіпай.

Бігають по колу. Визначається переможець.

Розмалюй сторінку

Найстрашніший звір на землі

Це велика й могутня тварина. Живе вона у великих лісах, але у пошуках їжі може виходити на поля і в сади.

Хоча ведмедя називають незграбним, клишоногим, він здатний наздогнати коня, спритно і нечутно підкрастися до жертви. Він добре плаває, лазить по деревах. Це неймовірно сильна тварина – великий стовбур дерева піднімає, як тріску. Маса ведмедя досягає до 350 кілограмів. Шерсть у нього густа, м'якенька, коричнева. Тому його й називають бурим.

Це хижак, проте є всеїдною твариною. Їсть він комах та їх личинок, черв'яків, жаб, ящірок, рибу, великих і малих звірів, а також ягоди, горіхи, кореневища, траву. А ще любить ведмідь мед. Я думаю, друзі, що ви уже самі здогадалися, що слово «вед-мідь» означає «той, хто знає (відає), де знаходиться... звичайно ж, мед!»

*Я шукаю мед, малину,
Рибку сам собі ловлю,
Влітку й миті не спочину,
А прийде зима, то сплю.*

Усе літо й осінь ведмідь відгодовується, щоб на зиму запасти жиром. Взимку йому важко знайти їжу, тому він будує собі барліг і залягає спати. Часто кажуть, що клишоногий у барлозі ссе лапу, але насправді він язиком злизує затверділу частину шкіри, яка чешеться.

Живе ведмідь за рахунок накопиченого жиру. Якщо він не запасе восени жиру, то не лягає спати, а цілу зиму ходить лісом. Таких ведмедів називають шатунами. Вони дуже небезпечні, можуть нападати на людей, свійських тварин, їх доводиться відстрілювати.

У барлозі серед зими, один раз у два роки, ведмедиця народжує одне-два маля. Вони дуже маленькі (маса їх до 500 г). Майже півроку ведмедиця годує їх молоком, а турбу-

ється про них до двох років.

Ще, дітки, ведмеді бувають білі.

*Живу я там, де вічний сніг,
Люблю я рибу на обід.*

*В кожусі білому завжди
Виходжу часто я з води.*

Умію плавати й пірнати

Всі білим звать мене, малята.

Справді, живуть білі ведмеді, де завжди холодно – на Північному полюсі.

А ще ведмеді є на небі. Так, якщо у зоряну ніч ви поглянете на небо, то зможете побачити там сузір'я Великої Ведмедиці. А поряд з нею маленьке ведмежатко – Малу Ведмедицю. З'єднайте ці зірочки і самі у цьому переконаєтесь.

Про ведмедя згадують, коли хочуть сказати:

Біжить, як ведмідь.

Великий, як ведмідь.

*Йому ведмідь на вухо
наступив.*

Дужий, як ведмідь.

Ласий, як ведмідь до меду.

Слова на пам'ять:

Жир – праслов'янське слово, означає «підтримувати життя», «годуватися»,

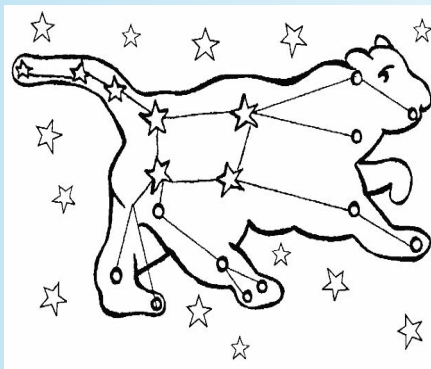
«їжа». Від слова «жир» походить слово «жирний», тобто «той, хто має жир, відгодований, товстий».

Спати – давньослов'янське слово, «перебування в стані спокою».

Барліг – з польської мови означає «зім'ята солома», із сербської – «бруднити, сміття». Отже, барліг – це лігво з тим, що розсипається, із сміттям.

Ссати – давньослов'янське слово, означає «годувати грудьми». Від нього походять слова «соска» – «те, з чого дають новонародженому ссати» і «сосулька» (бурулька) – «лід у вигляді стержня».

Джерело: Тучапська Г.В. «Чому так називається?»

Пишаємося нашими дітьми!

Любі діти!

Ось і надійшла справжня зима. І насіяла щедро снігу. Глибокого, з кучугурами. А з ним багато радості для вас, розваги. Нарешті вам знадобились лижі та санки, коньки та гринджоли! Насолоди вистачає серед рясної веселості. А для землі – це теж сподівана втіха. На добрий і багатий урожай. Але й про книжку не забувайте по вечорах у натопленій хаті. Допомагайте батькам.

Хай вам щастить! «Дзвоник» зичить вам міцного здоров'я, завзятості й снаги. На многая літ вам, читачам «Дзвоника». І пишіть до нас! Одзивайтесь. Раді будемо!

Близнюки Алесія Софія та Алін Іван Зеленчуки, 11 місяців, с. Кричунів

Учениці 8-ого класу села Балківці

Учні школи с. Балківці – Білворський Резван, Мандюк Дениса, Оларіу Алекс, Одовічук Меделіна, Нежник Кетелін

Близнюки Соня та Ребека Лазарчуки, 6 років, Луг над Тисою